

IHMISOIKEUSPERUSTAISUUS SUOMEN KEHITYSPOLITIIKASSA

KIRISTYVÄ KANSAINVÄLINEN TILANNE VAATII
KUNNIAHIMOISEMMAN OTTEEN

“IHMISOIKEUSPERUSTAISUUS SUOMEN KEHITYSPOLITIIKASSA” -JULKAISU

- tarkastelee ihmisoikeusperustaisuuden tilaa Suomen kehityspolitiikassa ja tarjoaa välineitä sen vahvistamiseksi tulevilla hallituskausilla
- toteuttajana KPT:n jäsenistöstä koottu asiantuntijaryhmä
- tietoperustainen analyysi

IHMISOIKEUSPERUSTAINEN LÄHESTYMISTAPA

Ihmisoikeudet ohjaavat
kehityspolitiikan ja -yhteistyön
tavoitteenasettelua

Keskiössä ihmiset ja
ihmisryhmät, joiden kohdalla
oikeudet heikoimmin
toteutuvat

Vastuunkantajat ja
oikeudenhaltijat

Prosesseja ohjaavat
ihmisoikeusperiaatteet

JULKAISUN SISÄLTÖ

Tiivistelmä

1. Johdanto: Kehityspoliitiikan ihmisoikeusperustaisuus kaipaa lisää kunnianhimoa
2. Ihmisoikeusperustaisen lähestymistavan taustasta
3. Ihmisoikeusperustaisen lähestymistavan lisäarvo ja haasteet
4. Miten ihmisoikeusperustainen lähestymistapa näkyy ja toteutuu Suomen kehityspoliitikassa
5. Suositukset

Lähteet luvuittain

Liite ihmisoikeussopimuksista

2. IHMISOIKEUSPERUSTAISEN LÄHESTYMISTAVAN TAUSTASTA

- Suomen kehityspolitiikan keskeinen lähestymistapa vuodesta 2012
- Ihmisoikeusperustaisuudelle kasvava tarve:
  - Ihmisoikeuksien kasvava kyseenalaistaminen ja anti-gender -liike
  - Koronapandemian ja ilmastonmuutoksen vaikutukset
  - Digitalisaation myönteiset ja kielteiset vaikutukset
- YK:n yhteisymmärrys ihmisoikeusperustaisen lähestymistavan perusedellytyksistä (2003)
- Laajasti kehitystoimijoiden keskuudessa omaksuttu lähestymistapa, painotukset ja toteutustavat vaihtelevat

Ihmisoikeusperustaisuuden tasojen luokittelu Suomen kehitysyhteistyössä

Ihmisoikeussokea

3. IHMISOIKEUSPERUSTAISEN LÄHESTYMISTAVAN LISÄÄRVOSTA JA HAASTEISTA

Lisäarvosta

- Kehitystoimien oikeutus ja johdonmukaisuus vahvistuvat
- Köyhyyden kokonaisvaltaisempi määrittely
- Ihmisoikeusperiaatteet ohjaavat hallintoa ja käytännön toimia

Haasteet toimeenpanossa

- Eri politiikka-alojen väliset jännitteet
- Ihmisoikeusperustainen lähestymistapa ja tulosperustainen hallinto
- Toimintaympäristön vaikutus lähestymistavan soveltamiseen

4. MITEN IHMISOIKEUSPERUSTAINEN LÄHESTYMISTAPA NÄKYY JA TOTEUTUU SUOMEN KEHITYSPOLITIIKASSA?

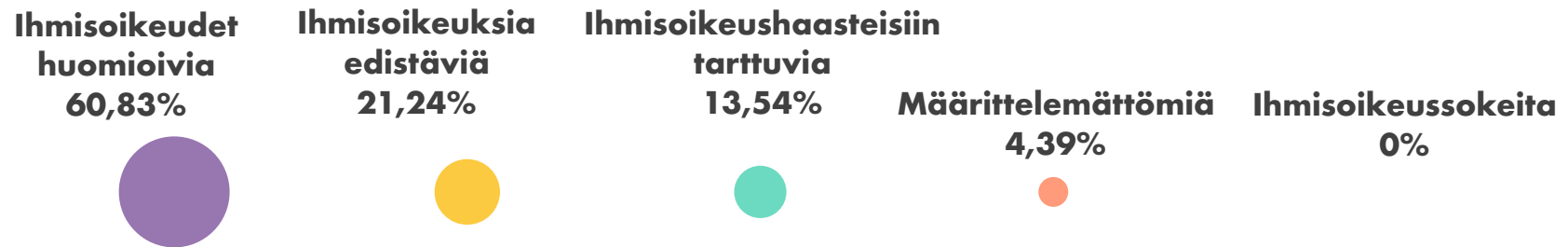

- Vahva sitoutuminen: ihmisoikeusperustainen kehityspolitiikka sekä laajemmin ulko- ja turvallisuuspolitiikka
- Lähestymistavan toimeenpanon ohjeistukset sekä Suomen kehittämä tasoluokittelu tukeneet lähestymistavan jalkauttamista käytännön toimiksi
- Lähestymistavan tulkinnoissa, painotuksissa ja toteutustavoissa vaihtelevuutta
- Ohjeistusten yleinen luonne – eivät riittäviä tukemaan lähestymistavan järjestelmällistä huomioimista
- Evaluaatioiden perusteella lähestymistavan toteutuksessa ja seurannassa on suurta vaihtelua

4. MITEN IHMISOIKEUSPERUSTAINEN LÄHESTYMISTAPA NÄKYY JA TOTEUTUU SUOMEN KEHITYSPOLITIIKASSA?

Ihmisoikeusperustaisuus rahoituspäätöksissä 2019–2021

Suomen pitkän aikavälin tähtäimessä, että kaikkien kehitysyhteistyön interventioiden tulisi olla ihmisoikeuksia edistävällä tai ihmisoikeushaasteisiin tarttuvalla tasolla.

4. MITEN IHMISOIKEUSPERUSTAINEN LÄHESTYMISTAPA NÄKY Y JA TOTEUTUU SUOMEN KEHITYSPOLITIIKASSA?

Rahoituskanava	Ihmisoikeudet huomioivia %	Ihmisoikeudet edistäviä %	Ihmisoikeus-haasteisiin tarttuvia %	Ei määritelty	Myönnöt milj. EUR 2019-2021
Monenkeskinen kehitysyhteistyö	75	5	16	3	722
Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	27	55	10	8	432
Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	61	16	11	11	218
Humanitaarinen apu	98	0	0	2	310
Kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyö	3	49	45	4	347
Finanssisijoitukset	89	11	0	0	460

5. SUOSITUKSET

Poimintoja suosituksista:

- **Poliittisten puolueiden ja kansanedustajien tiedonsaantia** Suomen ihmisoikeussitoumuksista, ihmisoikeusperustaisesta lähestymistavasta sekä Suomen roolista ihmisoikeuksien edistäjänä tulee vahvistaa.
- Talousarviokäsittelyssä **eduskunnan tulee turvata lahjamuotoisen kehitysrahoituksen säilyminen** vähintäänkin nykyisellä tasolla.
- Jatkuvuuden turvaamiseksi **hallitusohjelmien tulee perustua kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelmaan.**

5. SUOSITUKSET

Poimintoja suosituksista:

Suomen tulee määrätietoisesti **nostaa kunnianhimon tasoaan** ja tukea kehitysyhteistyövaroin yhä vahvemmin toimia ja toimijoita, jotka edistävät ihmisoikeuksia tai tarttuvat ihmisoikeushaasteisiin. Tämän edistämiseksi:

- Ulkoministeriön tulee **selkeyttää ja konkretisoida** ihmisoikeusperustaisuuden vahvistamiseen liittyvää **tavoitteenasettelua**.
- Luonteeltaan vahvasti poliittisen **rauhantyon erityispiirteet** tulee **huomioida** rahoituspäätöksissä ja rauhantyytä arvioitaessa.
- Myös **yksityissektorin rahoituksessa** tulee asettaa selkeät tavoitteet **ihmisoikeuksia edistävien interventioiden osuuden kasvattamiselle**.

Kiitos!

